

# Waleczny Tadzio

➔ Ćwiczenia dydaktyczne do komiksu



INSTYTUT  
PAMIĘCI  
NARODOWEJ

Oddział w Łodzi

**#moja** NIEPODLEGŁA.

Autorzy ćwiczeń

Katarzyna Helik, Grzegorz Nawrot, Magdalena Zapolska-Downar  
(Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Łodzi)

Projekt graficzny i skład

Urszula Sroczyńska, Tomasz Wilczkiewicz

Opracowanie mapy

Adam Bartnik, Grzegorz Nawrot

Fotografie ze zbiorów:

archiwum rodziny Jeziorowskich

domeny publicznej

Muzeum Mazowieckiego w Płocku

Towarzystwa Naukowego Płockiego

Ilustracje pochodzą z gry *ZnajZnak* ([www.pamiec.pl/symbole](http://www.pamiec.pl/symbole)).

Druk

ARSA PASJA & KOLOR



Od kilkunastu lat obserwujemy w kulturze światowej renesans komiksu, dziś cieszącego się już statusem jednej z dziedzin sztuki. Jego popularność wynika z zachodzących zmian kulturowych – wzrastającej dominacji wizualno-słownego języka komunikacji, który wpływa na zdolności percepcyjne dzisiejszych młodszych odbiorców. Odpowiedzią współczesnej edukacji historycznej na te procesy jest m.in. wykorzystanie formy komiksowej. Stwarza ona możliwość zainteresowania historią poprzez atrakcyjność graficzną i zwięźłość przekazu, pozwalającą równocześnie na identyfikację z bohaterem, czyli zaangażowanie emocjonalne niezbędne do efektywnego uczenia się. Przy okazji, niejako mimochodem, taka obrazkowa narracja dostarcza również wiedzy z szeroko rozumianej kultury materialnej (architektura, wystrój wnętrz, ubiór) i militarnej (umundurowanie, broń) epoki.

Wychodząc naprzeciw tym tendencjom oddajemy do rąk czytelników komiks przybliżający historię Tadeusza Jeziorowskiego. Jest to postać skupiająca w swoim życiorysie dwa ważne wydarzenia z XX-wiecznej historii Polski: wojnę polsko-bolszewicką oraz kampanię polską 1939 r. Przedstawione tu epizody obu konfliktów mogą być potraktowane jako wprowadzenie do nowego tematu poprzez rozbudzenie ciekawości intrygującym wątkiem. Można również wykorzystać je jako dopełnienie wiedzy ucznia, jej rekapitulację.

Na wyższym poziomie poznawczym splot losów bohatera pozwala w jednej opowieści przedstawić postawę moralną charakterystyczną dla pokolenia wchodzącego w dorosłość w II Rzeczypospolitej, formowaną przez tradycję powstańczą oraz harcerskie wychowanie. Świadomość tego zjawiska pomoże uczniom lepiej zrozumieć motywacje młodych Polaków w ich zaangażowaniu w ruch oporu podczas II wojny światowej.

Magdalena Zapolska-Downar

## Ćwiczenia przed lekturą Czy znasz ten znak?



4 Nauczyciel prezentuje wybrane symbole (karty pomocnicze) z gry ZnajdźZnak (wersja papierowa lub online <http://znajznak.pl/>), nawiązujące do historii Tadzia Jeziorowski-go. Zadaniem uczniów, indywidualnie lub w grupach, jest wyjaśnienie znaczenia symbolu. Zbiór symboli nauczyciel dostosowuje do poziomu wiedzy uczniów.



Polski wojskowy orzeł lotniczy



Order Wojskowy Virtuti Militari



Józef Piłsudski



Polski orzeł wojskowy



Adolf Hitler



Flaga III Rzeszy



Armia Czerwona



Józef Stalin



Szachownica lotnicza



Pancernik „Schleswig-Holstein” | Westerplatte



Miejsce Pamięci



Polski orzeł lotniczy  
(odznaka pilota wojskowego)



Godło II Rzeczypospolitej w latach 1919–1927



11 XI 1918  
Odzyskanie niepodległości



15 VIII 1920  
Bitwa Warszawska 1920 r.



1 IX 1939  
Początek II wojny światowej



Krzyż Harcerski



Herb Lwowa





W którym roku Polska odzyskała niepodległość?

.....

W jakich latach toczyła się wojna polsko-bolszewicka?

.....

W którym mieście 18 marca 1921 r. został zawarty traktat pokojowy, kończący wojnę polsko-bolszewicką?

.....

W jakich latach trwała II wojna światowa?

.....

Podaj datyienne niemieckiej i sowieckiej agresji na Polskę we wrześniu 1939 r.

.....



Podpisz każdą z postaci. Połącz ich wizerunki przedstawione w komiksie z fotografiami.

# Ćwiczenia po lekturze

## Zgadnij, kto to



1)



a)



2)



b)



3)



c)



4)



d)



5)



e)



6)



f)



7)



g)

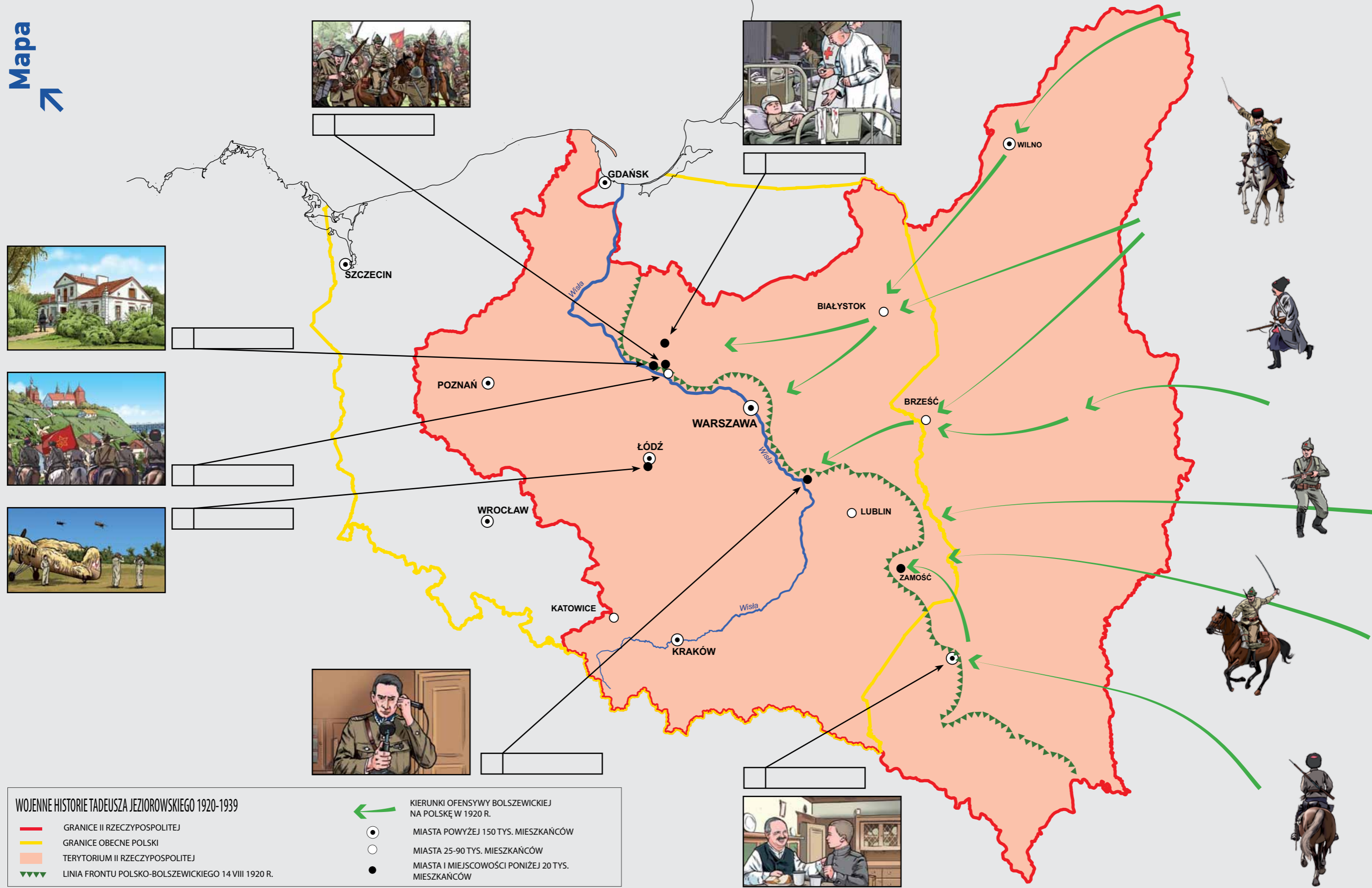


8)



h)





WOJENNE HISTORIE TADEUSZA JEZIOROWSKIEGO 1920-1939

- GRANICE II RZECZYPOSPOLITEJ
- GRANICE OBECNE POLSKI
- TERYTORIUM II RZECZYPOSPOLITEJ
- ▲▲▲ LINIA FRONTU POLSKO-BOLSZEWICKIEGO 14 VIII 1920 R.

- ← KIERUNKI OFENSYWY BOLSZEWICKIEJ NA POLSKĘ W 1920 R.
- MIASTA POWYŻEJ 150 TYS. MIESZKAŃCÓW
- MIASTA 25-90 TYS. MIESZKAŃCÓW
- MIASTA I MIEJSCOWOŚCI PONIŻEJ 20 TYS. MIESZKAŃCÓW

Nauczyciel rozdaje uczniom kopie mapy WOJENNE HISTORIE TADEUSZA JEZIOROWSKIEGO 1920-1939 (s. 8-9).

Po omówieniu mapy przez nauczyciela uczniowie identyfikują nazwy miejscowości związanych z życiem Tadeusza Jeziorowskiego, zilustrowane przez fragmenty komiksu, uzupełniając ich nazwy w pustych polach. Następnie uczniowie ustalają kolejność chronologiczną obrazków, wpisując liczbę porządkową przed nazwą miejscowości.

## Praca z mapą



- ▶ Porównaj granice współczesnej Polski i II Rzeczypospolitej:
  - a) Wymień miasta zaznaczone na mapie, które znalazły się poza granicami II Rzeczypospolitej, a obecnie należą do Polski.
  - b) Wymień miasta zaznaczone na mapie, które znalazły się w granicach II Rzeczypospolitej, a obecnie nie należą do Polski.
- ▶ Wskaż przebieg frontu polsko-bolszewickiego z 14 sierpnia 1920 r.
- ▶ Wymień miasta zaznaczone na mapie zajęte przez bolszewików w 1920 r.
- ▶ Czy bolszewikom udało się przekroczyć linię Wisły?
- ▶ Z których stron bolszewicy otoczyli Warszawę?
- ▶ W jaki sposób zdobycie Płocka i mostu na Wiśle przez bolszewików mogło wpłynąć na losy bitwy o Warszawę w sierpniu 1920 r.?





Nadaj tytuł fragmentom komiksu.

Połącz w pary miejsca i wydarzenia utrwalone w komiksie z odpowiadającą im fotografią/obrazem.

# Rozpoznaj miejsca



4)



3)



2)



1)



d)



c)



b)



a)



Uporządkuj chronologicznie historię Tadzia Jeziorowskiego, zaczynając od liczby 2, kończąc na cyfrze 12.

# Historia Tadzia w pigułce



1	Armia Czerwona wkracza do Płocka.
	Nauka w Szkole Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie.
	Ucieczka Tadzia z domu.
	Uroczysty obiad z Marszałkiem.
	Służba w punkcie amunicyjnym.
	Uratowanie Maxima.
	Atak Niemiec hitlerowskich na Polskę.
	Bolszewicy okrążają Tadzia.
	Śmierć porucznika Jeziorowskiego w walce z niemieckimi samolotami.
	Spotkanie z Józsem Kaczmarskim.
	Odsiecz polskich żołnierzy.
	Józef Piłsudski dekoruje Tadzia Krzyżem Walecznych.





Z którym państwem na Wschodzie w latach 1919-1920 walczyła Polska?

Jaki był symbol Armii Czerwonej?

Które miasto w lipcu 1920 r. zdobył 3 Korpus Kawalerii Armii Czerwonej?

Kiedy zaatakowano Płock? Podaj datę dzienną.

W jaki sposób Tadzio Jeziorowski pomagał w obronie Płocka?

Jak Tadzio motywował swój udział w obronie miasta?

Ile lat miał Tadzio podczas obrony Płocka?

Co oznacza skrót ZHP?

Do czego nawiązuje określenie „Płockie Orłęta”?

Jak zakończyła się trwająca ponad 21 godzin obrona miasta?

Jakie odznaczenie wojskowe otrzymał Tadzio Jeziorowski?

Od kiedy i komu było przyznawane?

Kto wręczył odznaczenie Tadziovi?

W których szkołach kształcił się Tadeusz Jeziorowski?

Kim został po ich ukończeniu?

Które państwo rozpoczęło II wojnę światową?

Jak nazywały się niemieckie wojska lotnicze, z którymi por. Tadeusz Jeziorowski walczył podczas II wojny światowej?

W jakich okolicznościach zginął por. Tadeusz Jeziorowski?

Gdzie został pochowany por. Tadeusz Jeziorowski?

W jaki sposób w Płocku upamiętniono walecznych braci Jeziorowskich?

Uczeń otrzymuje jedną z kart z gry edukacyjnej *ZnajZnak*, wskazuje na niej znak łączący się z losami Tadzia (np. symbolika wojny polsko-bolszewickiej, II wojny światowej, III Rzeszy) oraz wyjaśnia jego znaczenie na forum klasy, korzystając z opisu na rewersie karty.

## ZnajZnak – sprawdź siebie





## Proponowane tematy dyskusji



- ▶ Czy dziecko powinno uczestniczyć w wojnie?  
W jakich okolicznościach nieposłuszeństwo wobec rodziców jest uzasadnione?
- ▶ Ojciec Tadzia Jeziorowskiego zdecydował, że podczas obrony Płocka pozostanie z rodziną.  
Jak można ocenić jego wybór?  
Czy takie wybory można poddawać ocenie moralnej?
- ▶ Jak Tadzio Jeziorowski realizował zawarty w rocie przyrzeczenia harcerskiego obowiązek służby ojczyźnie?



Zastanów się...

